

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; П'ЯТЬ ЦЕНТІВ За кордоном.

Тел. „Свобода“: BERGEN 4-0237 — 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BERGEN 4-1016

THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

НОВИЙ БИЛ У СЕНАТІ ДЛЯ ДОПУЩЕННЯ 200,000 СКІТАЛЬНИКІВ

Вашингтон, 12 травня. — Демократичні сенатори, Дж. Гаверд МекГрат з Ровд Айленд і Карл А. Геч з Нью-Мексика, зголосили новий бил в справі допущення з Європи скітальників на місце законопроєкту, який уже перейшов правничу комісію. Новий бил має на цілі приписати допущення іммігрантів на підставі постанов, які містяться в законопроєкті палати репрезентантів. В першу чергу йде про підготовку до дискусії над імміграційним биллом, який почнеться в сенаті ще цього тижня. Тех іде про усунення неприхильних постанов, які містяться в теперішнім сенатському проєкті, випрацюванім сен. Гомером Фергусом, республіканцем з Мишиген. МекГрат і тов. хочуть допущення 200,000 нових іммігрантів, а не 100,000, як це говориться в биллі Фергусона, а крім того МекГрат хоче переперти такі домагання: щоб нова імміграція не йшла на рахунок будучих квот з поодиноких країн; щоб установи, які спроваджують іммігрантів, не мусіли знімати бонди по 500 доларів за кожну особу і щоб не треба платити кари, у висоті 500-доларів, як хто помилить імміграційні приписи, бо кари вже назначені в теперішнім законі; щоб сім'ї не входили в число нових іммігрантів; щоб установи право перенести для таких осіб, які вичислені в биллі палати репрезентантів, тобто для хліборобів, лікарів, і кравців. Загалом, щоб при допомозі нового закону можна було найшвидше звільнювати скітальців в Європі.

ПОЧАЛАСЯ КАМПАНІЯ ЗА \$150 СТАРЕЧОЇ ПЕНСІЇ ДЛЯ РОБІТНИКІВ.

Бостон, Масс. — Филип Морей, голова Конгресу Індустріальних Організацій, вийшов на конвенції членів сталевих іоні в домаганням, щоб сталеві підприємства признали своїм робітникам по \$150 місячної пенсії на старість. Морей заявив, що він має готовий план, який він предявить підприємцям продукції сталі в недалекому часі. Пенсія мала б прийти в додатку до забезпечення життєвого, до шпитальної опіки на випадок недуги і до покриття витрат лікарських операцій. Морей виявив, що, щоб одне підприємство, а це Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен, вже предявило іоні свій план, однак з меншими користями, ніж ті, яких думає домагатися іоні. Обезпечення в підприємстві і стареча пенсія мають бути окремі від суспільного забезпечення, на яку статають частину плати. Конвенція ухвалила заяву нагороду для третьої політичної партії, яка видвигнула кандидатуру Генрі Волеса. Водночас перейшла резолюція з нагадуванням комуністичних заїй серед американського робітництва.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ УХВАЛИЛА ЗАКОН ПРО ТЮРМИ ДЛЯ НЕПОСЛУШНИХ ЧЛЕНІВ КАБІНЕТУ.

Вашингтон. — Палата репрезентантів ухвалила додаток до законопроєкту, щоб членів кабінету та інших урядовців можна було покарати тюремно, якщо вони відмовлялись подати інформації конгресові або його комісії, коли таке жадання буде до них поставлене. Крім того передбачена грошева кара у висоті \$1,000.

75,000 АВТОМОБІЛЕВІХ РОБІТНИКІВ ЗАСТРАХУВАЛИ У КРАСНІСЛАВА.

Дітройт. — У 15 фабриках підприємства Крайслера стримано працю в год. 10 ранку в середу, коли переговори між автомобільною іонією і підприємством в справі підвищення плати розбилися. Робітники вийшли з домаганням підвищення по 30 центів на годину. Нагоду виходу страйку використав Генрі Волес, який приїхав до Дітройту, щоб виголосити свою кандидатську промову. Провідники іонії твердять, що вони не мають нічого спільного з припадом Волеса до міста. Число страйкуючих доходить до 75,000 осіб.

БІЗНЕСМЕН ДАС СТИПЕНДІЇ ДІТЯМ СВОЇХ РОБІТНИКІВ.

Нью-Йорк. — Деніел Арнстін, власник підприємства таксівок з назвою Термінал, дав дві стипендії на університетські студії по \$5,000 для дітей своїх шоферів. Він каже, що то його робітники допомогли йому стати тим, чим він є тепер.

Маршал відсилав Москву до Об'єднаних Держав з переговорами про замирення

Вашингтон, 12 травня. — Секретар стейту Джордж Маршал у пресовій конференції рішучо відкинув можливість переговорів між Росією і Америкою для наладнання світових справ і заявив, що Об'єднані Держави є властивою організацією для обговорення й утримання світового миру і для покінчення „холодної війни“.

„Якщо ми чогось бажаємо, то бажано діяти, там, де вони є можливі під теперішню пору“ — сказав Маршал. Однак Америка буде вести переговори з Росією, коли вона наперед повідомить, про які справи вона хоче переговорювати і для яких цілей — заявив Маршал. Цю частину інтерв'ю з кореспондентами Маршал відчитав з приготованого письма, а після того ставили кореспонденти всілякі перехресні питання, на які секретар відповідав.

АМЕРИКА ПІДГОТОВЛЯЄ „ЛІНІЮ“ ПОЗА КОТРУ СОВЕТИ НЕ СМІЮТЬ ПОСУНУТИСЯ.

Вашингтон. — Дипломати й високі урядовці країної оборони Злучених Держав спокійно випрацьовують на мапі крапковану лінію, поза котру Совети не сміють посунутися — як про це довідеться Рей Кроулі, дипломатичний кореспондент щоденника Вол Стріт Джорнал. Він каже, що остоорога американського амбасадора Волтера Бедела Смита, передана совєтському міністрові Молотову, є першим повідомленням про „лінію“ і її значення. Росія перекутила це повідомлення і зробила з нього послання для замирення. Це викликало замішання серед заінтересованих людей. На ділі, каже Кроулі, це була пригадка для Кремля, що Злучені Держави беруть справу поважно. Начеркуючи оборонну лінію, американські державники і стратегіки переконані, що Росія не відважиться піти поза неї, якщо вона справді не хоче війни. На мапі лінія не представляє труднощі, однак на ділі це важка справа, бо йде про засоби оборони раз на черкненої лінії. Вона сягає від Лівострова Коля над Північним Ледовитим морем, йде через північну частину Фінляндії, далі по границі між Швецією й Норвегією, переходить через протоку Категат, на континенті йде через середину Німеччини, Австрії, доходить до Адріатичного моря, перетинає Грецію і йде до Туреччини. Швеція, Фінляндія й Іран залишені поза цією лінією, а це значить, що ці території не є призначені для оборони, якщо б прийшло до розправи з Советами. Друга оборонна лінія йде попри Англію, країни Бенелюксу, Франції й Італії.

Сьогодні закінчується британський мандат в Палестині

Єрусалим, 13 травня. — Британське управління Палестини повідомило вчора офіційно, що британський мандат в цій країні закінчиться формально в п'ятницю опівночі та що британський високий комісар, ген. сер Алан Кунінгем того ж дня вийде з Єрусалиму до Гаїфи а звідти до Англії. Британський мандат в Палестині тривав формально 25 років. Рівночасно повідомлено, що теж британські війська з Єрусалиму та інших місцевостей відкликано до Гаїфи, хоча британська військова залога не буде закінчена ще рівночасно зі закінченням мандату. Британські війська аж до остаточної евакуації залишаться там на правах та обов'язках окупаційної армії.

АРАБСЬКА ЯФФА ПІДДАЛАСЯ ЖИДАМ.

Тель-Авів, Палестина, 13-го травня. — Яффа, найбільший арабський порт в Палестині, піддалася жидівській армії Гаганат, не маючи сили для оборони. Окремий комітет довершив формальності передачі, домагаючись тільки міжнародного нагляду над тимчасовою адміністрацією. З хвилиною, як тільки Яффа буде перебрана жидівською адміністрацією, там сразу почнеться відбудова, головне знищення військової санітарних інституцій, щоб не допустити до пошестей. Жидівський посадинок Тель-Авів заявив, що він не думає включити Яффу до своєї адміністрації.

ПІРІЖДАЄ КОРАВЕЛЬ ЗІ СКІТАЛЬНИКАМИ.

Нью-Йорк, 13 травня. — Найближчий четвер, дня 20-го травня, заповіджений приїзду до нью-йорського порту корабля „Марін Джампер“, що везе 612 подорожних, переважно переселенців з таборів Д. П. в Німеччині.

ВІЛЬГЕЛЬМІНА ЗАПОВІДАЄ АБДИКАЦІЮ

Гага, Голландія, 13. травня. — Голландська королева Вільгельміна заповіла вчора в радіопровові до народу, що вона у вересні цього року задумує абдикувати, передаючи владу своїй дочці, принцесі Юліані. Власне у вересні Вільгельміна обходитиме золотий ювілей свого володіння країною. За причину абдикації вона подала навал праці, вже завеликий на її старі сили. Королева Вільгельміна належить до найбільш люблених народом монархів. При владі вона залишилась щонайменше до 30-го серпня, коли то припадають її 68 уродини та 50-ліття її перебування на престолі. Найбільш характерні слова з вчорашньої промови Вільгельміни підкреслиють її великий зв'язок з народом та її заклики до єдності. Вільгельміна говорила: „В цю гірзну хвилину я закликаю вас: замкніть тісніше свої ряди в ці часи терору і грози: єднайтеся. Я повторюю: єднайтеся“. Виголошуючи свою промову, королева була до краю схвилювана.

АВСТРИЯ ЗАДЕРЖИТЬ КАРУ СМЕРТІ.

Відень, 13. травня. — Австрійський парламент вчора рішив задержати в країні кару смерті з огляду на зріст важких злочинів в післявоєнних обставинах.

ЗАПОВІДАЮТЬ СПРАВЖНЮ ВІЙНУ В ПАЛЕСТИНІ.

Лейк-Соксес, Н. Й., 13-го травня. — В колах Об'єднаних Держав існує переконання, що з хвилиною закінчення в Палестині британського мандату, там прийде до справжньої арабсько-жидівської війни. Жиди і араби заповіли проголошення там своєї державної суверенності і дотеперішні місцеві бої та біжки починають прибирати форму суцільної війни. У зв'язку з цим вчора тут повідомлено, що Америка запропонувала ООД, щоб „п'ять великих“ іменувади окремого високого комісара для Палестини, який не мав би виконавчої влади, але який подбав би про можливу нормальне функціонування публичної служби під час згоди арабсько-жидівської війни.

АРАБСЬКО-ЖИДІВСЬКІ ВИГЛЯДИ В ПАЛЕСТИНІ.

Єрусалим, 13. травня. — Закордонні спостерігачі тут твердять, що в теперішній рвчальній стадії жидівсько-арабського спору в Палестині жиди мають більш вигляди на перемогу, ніж араби. Протягом короткого часу жидам пощастило зорганізувати і озброїти модерну армію, добре дисципліновану та з виразним стратегічним і політичним цілями. Араби, натомість, хоча могли б переважити чисельно, проте, вони розбиті між собою та діють більше окремими групами, без відповідного плану та точних цілей.

БРИТАНІЯ ПРОТИ ПУСТИХ РОЗМОВ ЗІ СОВЕТАМИ

ЗАЯВА МІНІСТРА БЕВІНА У ЗВ'ЯЗКУ З АМЕРИКАНСЬКО-СОВЕТСЬКОЮ ВИМІНОЮ НОТ.

Лондон, 13 травня. — В британських дипломатичних колах вважають, що останні 24 години після проголошення Московсько-американсько-совєтської виміни нот в справі нових переговорів для полагодження „суперечностей“, пройшли як велика дипломатична буря, з якої не було жодного політичного дощу. Після заяви президента Трумана і вчорашнього ствердження секретаря стейту Маршала, що англійська амбасадора Сміта не означала жодних „пропозицій“ і була тільки виясненням та що Америка не думає виходити зі Соведами в жодні переговори на тему таких справ, які могли б відноситися теж до інших країн, на що саме тому говорив вчора в парламенті теж міністер Бевин, відповідаючи на запити послів. Бевин ствердив, що Британія є проти будь-яких нових пустих розмов зі Соведами, „доки не буде до цього чисте поле“. Бевин в дальшому вияснює, що він вже мав забагато безуспішних конференцій з більшовниками, щоб тепер спішитися на ще одну. Поступування Москви в останньому дипломатичному випадку вважає Бевин за „останній стріл“, що його Молотов ще міг випустити, залишаючись в дипломатичному розумінні цілком не озброєним. Проте, в запитках та заявах послів виявлено теж чимало огірчення та стурбовання, що Америка на цей крок пішла, без огляду на те, як він в дійсності виглядав та як його Совети перекутили.

МОСКВА ІГНОРУЄ АМЕРИКАНСЬКІ ВИЯСНЕННЯ.

Москва, 13 травня. — Московська пропагандивна машина, подавши до відома справу американсько-совєтської виміни нот в своєму фальшивому навісвітленні, тепер цілком ігнорує американські вияснення. Вчорашні газети друкують листа колгоспників до Сталіна та всілякі інші нісенітниці, не подавши жодної згадки про заяву президента Трумана та інші американські коментарі до московського повідомлення.

БЕРЛІНСЬКІ КОМЕНТАРІ.

Берлін, 13 травня. — В зближених до совєтського командування берлінських колах вважають, що зроблена Совєтами сенсація нового „апелівства“ з американсько-совєтської виміни нот є не тільки совєтським бажанням підірвати взаємне довіря між самими західними союзниками, але теж і справжнім бажанням „вийти на чисте“, загроживши задалеко своїм імперіалізмом, не маючи на це ще відповідної підготовки. Проте, ніхто не сумнівається, що за совєтським становищем може критися тільки якась „задня думка“.

ЗАПРИСЯЖЕННЯ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА ІТАЛІЇ.

Рим, 13 травня. — Люджі Ейнауді, нововибраний президент Італійської республіки був заприсяжений вчора в своєму уряді в приватності всіх послів і сенаторів. Своєю сімрічну каденцію на пості голови держави Ейнауді почав тим, що відкинув формальну ретигнацію де Гаспері і його уряду, затверджуючи їх дальше при владі. Тим самим в Італії не буде урядової кризи, яку загалом зв'язувалося з вибором нового президента.

ВІЙСЬКОВІ ГАРАНТІЇ ДЛЯ ЗАХІДНОЇ НІМЕЧЧИНИ.

Франкфурт над Майном, Німеччина, 13 травня. — Лорд Пенкенгем, британський міністер для Німеччини й Австрії, заявив вчора, що західні союзники готові дати німецькому урядові західної Німеччини відповідні військові гарантії проти всяких можливих репресій зі совєтського боку. Цього тижня закінчиться в Лондоні конференція західних держав в справі Німеччини і хоча на її закінчення не можна сподіватися будь-якого сенсаційного проголошення, проте найбільшчі місяці будуть для Німеччини історичні, заявив лорд Пенкенгем.

СЕСІЯ ФРАНЦУЗЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Париж, 13 травня. — Після одностипенної перерви, французький парламент почав вчора знову дво-денну сесію в актуальних справах. З цієї нагоди підкреслилось, що тепер на чолі всіх внутрішньополітичних справ у Франції виходить справа відношення між урядом та рухом ген. де Голя.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і закордоном:			
Foreign and Jersey City Rates:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською та українською мовою):			
Monday's Issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):			
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Classified Advertising Department, 587-7th Ave., New York 18, N. Y.
BYant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

ШКОДА НАГЛЯДНА, А ХІСНА НЕ ВИДНО

Уряд Злучених Держав звернувся доверливо до совєтського уряду — через свого амбасадора в Москві В. Б. Смита — в справі перевірки совєтсько-американських суперечностей. Зроблено це в надії, що таким чином дасться виглядати ці найбільш гострі, які могли б стати причиною до вибуху воєнного конфлікту. Цей крок вняв президент Труман ще так, що він не означає ніякої зміни в американській закордонній політиці, а тільки має на цілі запевнити Совєтський Союз, що Злучені Держави не є настроєні проти нього ворожо та не мають зглядом нього ніяких агресивних замірів. Тим самим двері для переговорів у справі вирівнювання суперечностей, які між ними існують, є завжди отворені. Секретар стейту Маршал ще додав, що ці суперечності повинні Совєти вирішувати через Об'єднані Держави.

Совєти — як можна було надіятися — використали цей крок американського уряду повністю на свою користь, навіть не звертаючи уваги на те, що справа довірлива. Совєтська пропаганда розголосила по радіо та в пресі про „совєтську перемогу“, зазначаючи, що становище совєтського уряду до світових проблем було слушніше та заставило „капіталістів“ з цим рахуватися. Вячеслав Молотов, совєтський міністр закордонних справ, прийняв цю американську пропозицію, надавши цій справі великого розголосу та перекутивши інтенцію пропозиції.

Ось так стичилась у міжнародному світі нова суматоха. Ніхто не знає, що це все дійсно означає і забере багато часу, поки це розв'яжуть. Можливо, що є якась правда в цьому, що пише в Нью-Йорк Таймс Дрю Міддлтон з Європи. Він каже, що Совєти потребують передати на економічному полі й тому готові переговорювати з Америкою на такій підставі, щоб зискати яких два роки спокою, поки будуть цілком готові до нової війни. Знов відомий політичний коментатор, Вільям Філіп Сімс, пише з Вашингтону, що Конгресовий Комітет Збройних Сил переконали, що Совєти намагаються припинити воєнний конфлікт, який Америка узброїлась, та що цю думку підтверджує американська розвідка зі західної Європи. Як би так дійсно було, то евентуальна поїздка Молотова чи його висланя на конференцію з Вашингтоном нагадувала б поїздку японських емісарів перед Перл Гарбором! Бодай так нам це виглядає.

Як бачимо, добрі заміри Вашингтону, коли брати під увагу, те, що сталося, добра не принесли. Тому не розуміємо причин цього нового кроку американської дипломатії. Можливо, що за тим криється щось дуже важке, але може бути теж кроком, підготованим домашньою політикою, або ясніше говорячи — наближаючимися президентськими виборами. Бо ж майже в тому самому часі теж і Генрі Волес готовився виступити з одвертим письмом до Сталіна!

Поминаючи усі тайни, яких ми не знаємо, ми цієї думки, що ніякі переговори з Кремлем у справі замирення Європи і світу, чи Совєти зі Злученими Державами, не принесуть ніякої користі тим, що думають про світ свободний і демократичний. Кремль не відступить від Маркса і Леніна, голосить Сталін. Так про яке тут замирення говорити з тими, що визнають конфлікт між ними і „капіталістичним“ світом — неминучим.

Проти монополій

У дні, коли мав вибухнути залізничний страйк, оприлюднено зміст двох протилежних заяв, які безпосередньо зв'язані з цим страйком. Не називаючи по імені нікого, Філіп Морей, голова Конгресу Індустріальних Організацій, висловився на відкритті конвенції кравецької юнії в Атлантик Сіті незвичайно гостро промовою, якої головне вістря звернене проти „крайно безліччя монополістів, нахабних, себелюбних піратів американського бізнесу, який, для себелюбних і нахабних цілей придумав для себе фашистську або комуністичну диктатуру... Конгрес Індустріальних Організацій не може погодитися з системою, в якій американський бізнес, об'єднаний в корпорації, заробляє 17 до 18 мільярдів чистого зиску. КІО твердить, що американський бізнес послуговується надто великим вимушенням“.

Отже коротко зясований закид Морей на адресу американських бізнесовців такий, що вони зосередили великий бізнес в кількох корпораціях і довели до бізнесової монополії, а маючи монополію, вони насильно привласнюють собі за великі зиски, які виносять уже 17-18 мільярдів (річно).

Треба здогадуватися, що цей закид відноситься теж і до залізничних підприємств, які оперують мільярдними фондами і zatrudнюють мільйон робітників. Очевидно, що крім залізниць є багато інших таких корпорацій, які можна порівняти з монополіями, тобто такими підприємствами, які мають виключне право продукції певних товарів в цілком країні чи його частині з виключенням всяких конкурентів.

Упередові, коли мав вибухнути залізничний страйк, у Вашингтонському конгресі зголосив сенатор Вільям Ф. Новленд з Каліфорнії законопроект, щоб включити залізничні підприємства до загального закону про робітничий страйк. Цей законопроект, щоб включити залізничні підприємства до загального закону про робітничий страйк, був прийнятий в 1916 р., яким ухвалено відношення між залізничними підприємствами й робітниками, не підлягає під новий закон і тому не можна обмежити страйку на залізницях без перебірання їх під управу уряду.

Газети, які з'явилися про внесення билу Новленда, додали теж і його зміст та деякі пояснення, про що йде справа. Отже іде не менше, ніж більше, а про те, щоб обмежити право робітничих юній до переговорів лише у місцевих чи територіальних справах, а виключити переговори в справах, які відносяться до підприємств у цілому країні. Це придумано на те, щоб, наскільки можливо, злагодити страйки і забез-

Лев Ясичук.

У велику річницю

Сьогодні третя річниця, коли 3-го травня 1945 р. авіаційні американські війська до столиці Тиролю — Інсбруку. Завдяки тому фактору звільнилося багато українців з нацистської неволі. Від приходу американської армії почалося тут організувати нове українське життя. Користаючи з щасливої обставини, що в американському тодішньому військовому уряді в Інсбруку був сотник українського походження, який розумів трагедію українського народу, українці могли

провід юній заважує на ціні на працю.

Не входить в те, чи порівнянню це добре, а тільки представляємо думки певних конгресових кол. Це видивнув у першу чергу сен. Джозеф Болл з Миннесоти. Інтересно, що сен. Роберт Тефт, який саме є автором нового робітничого закону, а теж і конгресмен Гарлі, який є співавтором закону, не сказали свого слова. Гарлі теж як виразно зазначив, що законопроект Новленда не має вигляду на ухвалення в теперішній сесії конгресу, бо йде підготовка до загальних виборів, отже не треба наражувати собі деяких кол робітництва. Значить, Республіканська партія, яка є відповідальна за недавній закон і за теперішню поправку, бо Новленд є теж республіканець, боїться наразити себе на непопулярність, хоч закон Тефта перейшов в повному конгресі всупереч вета президента Трумана.

Зате іншу думку виявив Морей у своїй промові в Атлантик Сіті. Він гостро виступив проло і не дозволяють місцевим юніям чи відділам юній висловити свою думку. І так у практиці виходить, що в якійсь околиці робітників зовсім не бажать собі страйку, але мусять виходити на страйк, бо їм наказує якась краєва або міжнародна юнія, або центральна робітничая організація. Як приклад такого монополію пригадують конгресмени майнерську юнію, в якій Джанові Л. Луїсові, як вони кажуть, треба тільки „моргнути“, щоб вибух страйк в кільканадцять стейтх, хоч не всі власники копалень є однакові і хоч копальні положені нераз в таких околицях, де відносини не вимагають викликування страйку для наладнання спору. Такі юнії, кажуть конгресмени, є подібні своєю організацією до капіталістичних трестів і тому повинні підлягати законам про бізнесові монополії. Ці, що у проводі трестів, диктують ціни на товари, а знов

Коли ж, не зважаючи на таку певність, Республіканська партія не хоче форсувати поправки для обмеження страйків, то внесок Новленда практичного значення не має, а намагається хіба до дискусії. Знов юнії, кажуть конгресмени, є розумна дискусія над закидами, зверненими проти монополій, може бути корисною теж і для таких робітничих юній, де членство (а з ними і ціле суспільство!) терпить від самоволі юнійних босів-диктаторів.

нашвидку організуватися в „Братство св. Андрія“ та одержали для вжитку організації каменницю в середині міста. Дім цей був, довгий час осередком усієї української організації. Наслідком його справедливого й людського поведіння, багато українців одержали приміщення для себе і своїх родин. І коли загалом в Інсбруку заховалася на волі велика українська колонія, що заважала на розвитку життя української еміграції в цій Австрії, то це треба завдячувати американцям, а в першу чергу — згаданому сотникові. Тому невідно, що коли американці залишили цю полосу французам, серед українців настав був жаль і невпевненість. Хто тільки міг завчасу подбати про перепустку виїхав за американцями до Баварії, або на схід Австрії. А яке становище сьогодні?

Відповідно до становища політичного барометра нашої української еміграції в Австрії та швидко міняються, що неможливо накреслити їх сусупний образ.

Австрія має таке нещасливе географічне положення, що завжди мусить чогось боїтися. Оскільки ж гірше під тим оглядом мають емігранти, що в ній осіли! Недавня переміна режиму в сусідній Чехословаччині нагнала й Австрії чимало страху. Заледні якось там укладоса, заведи Австрію освоїлася з новим положенням, як наближалися вибори в Італії, що мали вирішити про її політичний вигляд. А все те діється на межах того маленького краю, що розпайований на чотири окупції.

В часі, коли я це пишу, також вигляди не надто світлі, хоч певні. Безумовно не причиною до душевного успіху іншої заява головнокомандуючого американського генерала на Австрію Клея, який повернувшись 28 квітня з Франкфурту в Німеччині, з наради командувачів американських військ у Німеччині й Австрії, сказав на пресовій конференції, що існує загроза війни, а вразлива наша еміграція зрозуміла це, що війна вже як не сьогодні, то завтра чи позавтра.

А тут переселення еміграції так протягається, немов би все в тій справі роюлося тільки для „ока“, а на ділі, щоб залишити емігрантів в їхній невпевненій і незвичній будучій долі. Яка шкода! Наша еміграція хоче працювати. А про вартість праці рішає не сама різноманітність машин, ані навіть не справність рук, чи сила м'язів. Про це рішає сама людина, її внутрішнє наставлення, її погляд на життя і світогляд — відчуження. Під цим оглядом не можна мати ніяких сумнівів щодо української еміграції. В своєму складі має вона тих, що працюють вважати благословенством.

Шоправда, то австрійці вже в повні викинулися від знування на схід. Інакше зрештою й не могло би бути супроти незвичайно прихильної політики Америки та ще й проти поступування одної з окупцій. Коли Америка дає всю можливу й наслідком чого життя тут шораз більше нормалізується, то один з окупан-

ми колідками об камінний брук... За колонами в'язні несли хворих і мертвих своїх друзів, щоб в останнє порухували їхнє тіло. Але когось не дорахували і нам прийшлося стояти три години під холодним грудневим дощем, поки SS-и з своїми собаками шукали того, що десь умер і „не хотів“ виїти на Appel.

тві, що бажав би прихилити до себе симпатії австрійців, забірає їм хочби лише нафту в такій мірі, що Австрія маючи її подостатком мусить знов переходити на залізницях чи фабриках на паливо вугіллям, якого, до речі — має замало. Чимало причинилися до стабілізації настроїв у австрійців розкази полонених, що повернули з Совєтського Союзу. Недавно напр. читали ми голос такого одного поворотця, в якому він заперечував, що німецьким полоненим погано там жилося. Навпаки, нерідко, каже він, бачили полонених, як місцеве населення підходило до дровів, щоб від полонених дещо дістати. Не було нам, каже він, надто добре, але цивільне населення не маєся краще. На 1-го травня в Австрії святочний день на честь праці. Використовуючи демократичну свободу, виїшли на вулиці міста соціалісти й комуністи й це дало змогу зорієнтуватися в чисельному відношенні партій. Похід комуністів був дуже мало чисельний, дарма, що вони пустили клич — видно на їх думку — пориваючий, а на ділі низько матеріалістичний, жолоудковий: хто за 2,300 калорій, хай їде в похід з комуністами. Тай це зрештою був клич тільки місцевого значення. Совєтська „гора“ інакше глядить на ту справу. Ось недавно сказав австрійський віцеканцлер Шерф на одному соціалістичному мітингу натякаючи на високого совєтського функціонера, що цей функціонер радив відкинути план Маршала, а щоб це було можливе, то австрійці повинні тісніше стягнути пояс. Очевидно, що така порада не припадає австрійцям до вподоби. Той самий віцеканцлер Шерф говорив далі на згаданому мітингу: „чому мали б ми відкидати закордонну поміч, яку нам подають без понижуючих умов, без ніякого повновелення? Ми мали б приглядатися, спокійно, як інші краї завдяки планові Маршала відбудовують свою промисловість?“

У Відні розліпили комуністи плякати з нагоди 1-го травня, в яких домагаються об'єднання австрійців на те, щоб прискорити вихід окупцій з Австрії. Австрійська інформаційна агенція кпить собі з цієї вигоди замічаючи, що вона для партії, яку рахується „п'ятою колоною“ російської політики, є закликом до самовбивства. До речі — російська окупаційна сила в Австрії доволі велика (50,000) в порівнянні з іншими окупантами, що їх сили виносять разом заледно 30,000. Від грудня 1945 року видали австрійці на російську окупацію 1807 мільйонів шлінгів, тоді, як на всіх трьох інших окупантів на 6 мільйонів менше за той самий час. В цю суму не враховані інші свідчення австрійців для російської окупації, як напр. транспорт, що їх австрійський уряд дає безкоштовно тоді, коли всі інші окупанти за це окремо платять.

Та коли ще такі факти заторкують самих австрійців, то не бракує зачіпок і в бік американців. Напр. 29 квітня подали радіо таку вістку: американське військо наймало собі парохід на Дунаю, що мав відійти прогукуючи по Дунаю з жовнірами та їх гістьми. Дня 27 квітня застряг цей корабель з приводу якогось ушкодження коло Ліфку на міліні — при російському березі. Трьох членів австрійської корабельної залоги виїхали на беріг, щоб прохати помочі, але їх совєтські воїки — заарештували. А американські жовніри відтранспортували цивільних на другий беріг Дунаю. Біля 4-тої год. зранку наступного дня з'явилися російські воїки на покладі корабля й вимагали, щоб зняти з нього американський прапор. Коли ж сержант, що „підняв службу

(Докладніше на сторінці 3-ій)

Степан Гіла.

БЛОК СМЕРТИ

Нехай же втер все розносить
На неокраїні країні!
Нехай же серце плаче, просять
Святої правди на землі!

Т. Шевченко

П'яностий блок у німецькому концтаборі „ВУСНЕН-ВАЛД“ був блоком, куди відсилали старих, хворих та ослаблених в'язнів, де вони мусили закінчити свій мученицький шлях.

Це була звичайна дерев'яна комора, а тепер домовина, в яку варвари давнішого століття внаповнювали до півтори тисячі в'язнів, що втратили людський вигляд, трупи.

Там була перемалювана інтенція з усієї Європи, що найбільше зазнала вишуканих форм катування та перша фізично заомилася під тяжкою нелюдською працею, та під

бичем і чоботом німецького фашизму. В таборі двома рядами тяглися довгі чотириповерхові нари, на яких лежали током, в обидва кінці головами, тісно напхані в'язні.

Там лежали купою: хворі на сухоту, на червнку, фізмону, ще незаражені, але без ніг або без рук та вже холодні трупи, яких викидали за барак аж на другий день уранці.

Нам не давали спокійно й умерти. Увесь час із нас забирали останню кров для німецьких воєнок, а SS-лікарі вибиравали собі жертви для експериментів, що переводилися в медичному інституті, тут же в концтаборі.

Зимою теплою одягу нам не давали, а на ногах мусили носити дерев'яні „колотки“.

В холодні зимові ранки нас загнали до умивальника, заставляли розбуватися, роздіватися на голо, а потім митися холодною водою.

Після такого „освіжаючого“ вмивання, ми мусили до обіду „гуляти“ на „свіжому“ повітрі, що пронизувало наскрізь кішкі кістки на вісімсотметровій бухенвальдській гарі.

Хто ще міг рухатися, мусив працювати: носити з дісу дрова й рубати їх, носити з каменоломні каміння й мостити брук у таборі, а слабші працювати в команді „Stump-horperel“, де циркували шкарпетки й рукавиці для своїх „хоронителів“ і „хабодавців“.

Я теж, на початку рубав дрова, щоденно стоячи, роздітий, під холодним осіннім дощем і в болоті, а потім мене перевели циркувати шкарпетки.

Цілий тиждень шов дощ і глиняний ґрунт так розмок, розмок, що трудно було ви-

тягнути з його ногу. Вранці, в 6-тій годині, після апелю, всіх нас поставили в колону й погнали до праці...

Страшно виглядала ця колона. Майже всі в'язні були, як не на двоє мильниціх, так з двома палицями або зовсім без ніг — на протезах чи возиках.

Таких заочинців „Великої Німеччини“ тут було триста, що тепер уже не маршували, а з болем у серці і з гнівом в очах, колупали мильниціми прокляту землю, а парализованими ногами вслід загогортали ті „дірки, на баялися, щоб якесь нове лихо з неї не вилізло.

Там були каліки майже з усього світу: з цілої Європи, Азії, Африки і навіть Америки. Всі по малу й мовчки рухалися...

Кожний думав свою тяжку думу, яка була спільна для всіх — про волю, батьківщину, про рідних та про ту сьогоднішню страшну дійсність.

Стрілецьтво вшанує пам'ять Петлюри

На широкій, вільній американській землі можна б сьогодні зустріти не одного „містера“ що в такий, чи інший період свого життя „був собі стрілець“ та в шинелі сірій інтересів свого українського народу та своєї української вітчизни захищав. Багато з них навіки спочили в цій гостинній американській землі, що стала їм рідною; інші з близнами на тілі від куль російських, польських, німецьких, большевицьких та інших ворогів, або зі знищення в окопах та на фронті здоривали дні боротьби і слави з іскрою в очах згадують.

В Америці вже були спроби організувати цю стрілецьку братву в одному товаристві, і ці спроби були успішні, бо між першою а другою світовою війною існувала тут стрілецька громада, та одначе її ряди так змаліли, що в останніх роках вона не могла сповнювати успішно цих цілей, для яких була основана.

Та тепер українська стрілецька „Стара Гвардія“, після другої світової війни, збільшилася цілим рядом нових іммігрантів, що так само в різних періодах свого життя та в різних українських військових частинах волю-долю Україні здобували. Тому підносяться голоси, чи не було б доцільно всю цю стрілецьку братву в організаційні рямці охопити

та їй належне місце в нашій великій громаді здобути.

Першим таким проявом можна б вважати недавні сходили учасників української визвольної боротьби в рядях українських армій, що відбулися в Нью Йорку та пригадали загальні про існування нашої Стрілецької Громади. Тепер знову довідуємось, що старанням цієї Громади вже в найближчу неділю, дня 16-го травня, після Служби Божої в Українській Православній Церкві при 14-тій вулиці в Нью Йорку відправиться в годині 12.15 Панахида за спокій душі Головного Отамана Симона Петлюри, а описля в церковній залі там же відбудеться Академія в його честь. На Академії від Стрілецької Громади промовить д-р Лука Мишуга, а відповідний святоточний доклад виголосить д-р Тиміш Олесюк. Стрілецьтво так скромно, але щиро вшановує пам'ять Отамана, що все своє життя борюся за свободу своєї землі і в цій боротьбі на чужині згинув від скритовбивчої кулі підступного ворога. Українське громадянство Нью Йорку своєю участю в церковних відправах та в Академії повинно зазначити свою пошану пам'яті Того, що створив символ української державності і виявити свою солідарність з тими, що за цю державність боролися та які тепер пам'ять Отамана вшановують.

У велику річницю

(Додаток до сторони 2-го)

спротивлявся цьому домаганню, російські жовніри погрозували, що зістрілять прапор. Але жоден не виконали погрози й уже не перешкоджували рятунковим заходам.

Ми слухаємо таких вісток і підмічуємо, що тут хтось „шукає собі гудза“, та боїмося, що колись когось терпче урветься, і — покищо — на нас може скропитися. А ми? Страх страхом, але треба своє робити. В українському відділі Суспільної Служби (організованої французькою окупаційною владою) назначений новий делегат на місце Ярослава Спольського, що виїхав до Канади. Є ним доцент інсбруцького університету, д-р Фединський, людина це молода, симпатик усіх нас, що за службу на довіря. По деяких товариствах відбуваються виклади, що висвітлюють деякі сторінки нашого недавнього минулого. В гімназії в таборах Ляндек і Зальцбург саме тепер

у стадії іспиту зрілості своїх учнів з найвищих клас; такий іспит в Інсбруку відбудеться щойно пізніше. З нагоди Великдня переводить Братство св. Андрія старим звичаєм „збірку на писанку“, на удержання шкіл. Призначена для наших релігійних потреб церква в Інсбруці засоблюється в щораз краще. Цього року придбала Плащеницю, що її намалював один з молодих мистців, Мирон Левицький. Завдяки енергії о. крилошана Юстина Гірянки, що є парохом українців Інсбруку, а заразом деканом Тиролю, відбувся цілий Страстний Тиждень і самий Великдень з усім світлим церемоніалом і звичаями греко-католицької церкви.

Коли наш емігрант так зіставляє додатні об'яви нашого життя, то каже собі: „Те все добре й гарне; але які наші вигляди! Ми ж маємо теж якесь людське право організувати нашу будучність!“ Тимчасом — цікаві й даліше одержують з американського консульства створення відповіді: на жаль — з французької області не можемо забрати еміграції.

Д-р Никифор Гіряк.

Українські Січові Стрільці У 1918 РОЦІ.

ВСТУП.

1. Обставини формування Легіону УСС-ів.

Легіон УСС-ів, організований на початку 1914 р., не був несподіванкою для українського громадянства в Галичині. Бо ще в 1912 р. на конгресі нашого студентства в Львові винесено постанову, щоб українська молодь, маючи на увазі назрівачий збройний конфлікт між великими державами Європи, готовилася до збройного зриву за волю України по стороні централістичних держав (Австрії, Німеччини, Болгарії і Туреччини), які мали зустрітися з катом України, російським царем. Того ж року був у Львові польський революціонер з російської займанщини, Йосиф Пілсудський, та на зібранні наших студентів виголосив реферат про приготування поляків до світової війни і радив нашій молоді також само готуватися, щоб у слушній моменті зі зброєю в руках виступити в обороні прав України до самостійного державного життя.

Скоро потім повстали у Львові й на провінції, у повітових містах Східної Галичини, стрілецькі курси, на яких під проводом українців, старшин і підстаршин запасу наша селянська, робітничка й студентська молодь вчилася воєнного знання.

Отож коли в дні 1. серпня 1914 р. вибухла світова війна й Головна Українська Рада візвала нашу молоді до зброї, щоби в рядях УСС-ів, під національним прапором боротися за визволення України, то на цей заклик поспішили тисячі наших юнаків у віці 16—21 літ, які за воєнним законом не були військово зобов'язані, до города кн. Льва, де мав організуватися наш Легіон добровольців.

Назвою „Українські Січові Стрільці“ навізав Легіон до традиції давнього Січового Козацтва, яке несповна 200 літ боролось за волю України. Головний контингент Легіону становила галицька сільська молодь, що до війни була організована в „Січах“ і „Соколах“ — руханково-протипожежних товариствах радикального і національно-демократичного напрямку.

Тоді наші емігранти питають один одного: Чи наші українці в Америці та їхні старі й нові установи дійсно не мають впливу на нормування таких справ? Скільки то прикрих думок тиснетесь емігрантам у голову, а то й під поро, коли над тим роздумують.

Крім цього поступила під прапор УСС-ів майже вся наша фізично здібна молодь середніх і високих шкіл, абсолютні високих шкіл, молоді вчителі, адвокати, кандидати і ін. Між ними було двоє з Наддніпрянської України — молодий скульптор, Михайло Гавришко й студ. Олексій Назарій. Перший був до кінця в Легіоні, другий вступив зараз на початку, коли австрійська Генеральна Булава намагалася зліквідувати наш Легіон.

Відсоткове відношення інтелігентів у Легіоні (за обчисленням д-ра О. Назарука в репортажі „Слідами Українських Січових Стрільців“) було 33 на 100.

Коли московська армія при кінці серпня 1914 р. зайняла східно-галицькі повіти й наближалася під Львів, зібрані в цій городі добровольці переїхали до м. Стрия. Тут згромадилося їх 16—20,000. Точно встановити цього не вдалося, але на всякий випадок можна прийняти як певне посереднє число.

2. Початкові труднощі.

На велике диво Начальна Булава австрійської армії накладала прийняти й записати тільки 2,000 добровольців, а решту розпустити по домах, не зважаючи на те, що велика більшість їх походила з повітів, зайнятих уже ворожою армією і що поворот юнаків домів був відірваний. Цей крок австрійської команди дуже схвально наше громадянство, а в душах юнаків викликав велике негодування.

Воно й справді виглядає на парадокс, що держава, яка повинна була радіти з такого зриву українського юнацтва та охоче прийняти в армію добровольців, які все являються кращим військовим матеріалом, відкинула 9/16 частин. Але це легко зрозуміти, коли зважити, що в австрійській генеральній булаві на ключевих становищах було багато поляків, які в нашій Легіоні добували велику загрозу для польських воєнно-політичних плянів. Бо поляки стреміли до відбудови давньої історичної Польщі (з українськими, білоруськими та литовськими землями) і організували були свій Легіон, кули сильніший від нашого. Водночас вони різними шляхами намагалися або зовсім не допустити до організації нашого Легіону, або — коли б це не вдалося — звести його силу до мінімальних границь.

Польські вербункові комісії поведи на Гуцульщині енергійну агітацію серед наших хлопців, щоби вступали, мовляв, до УСС-ів, а насправді до польського легіону. Чимало легковірних юнаків впало жертвою польського обману. Коли ж вони опинилися між польськими легіонерами, стали перебігати до наших. Одначе поляки силою держали їх при собі. Треба було дуже енергійних заходів команди Коша УСС-ів, щоби остаточно відібрати всіх гуцулів з польського Легіону. Це перевів з доручення Коша чотар Микола Саєвич і весною 1915 р. привів до постою Коша около 115 юнаків з обозом, польовою кухнею та харчовими припасами.

Ворожі заходи поляків на цьому не кінчалися. Ще заки наші добровольці могли завершити свій військовий вишкіл на Карпатській Україні, куди їх евакуювано зі Стрия, прийшов наказ розбити їх на стежі по 20 людей і вислати у вороже зазілля для партизанки. Це мало на меті відразу зліквідувати наш Легіон. Одначе УСС-и, ведені інстинктом самозбереження, не виконали цього наказу. Вони, щоправда, розійшлися по горах, але по кількох тижнях зібралися знов в одному місці. Так вони врятувалися від певної загибелі.

Врешті нашим колам прийшлося звести ще один бій за існування Легіону. Відомо, що кожна військова формація має своє доповнюєче тіло, якого завданням є поповнювати втрати на фронті. Але нашому Легіону не дозволено організувати своє доповнюєче тіло. Нам удалося підслухати телефонічну розмову полковника Лямезана, начальника генеральної булави львівського корпусу, до якого належав Легіон УСС-ів, з начальником розвідки при початковій команді австрійської армії, полковником Грандовичем, про те, щоби не допустити до поповнювання втрат Легіону й він по кількох боях перестав існувати. Аж по сьомі місяці існування Легіону, по настирлих заходах Української Боевої Управи, Міністерство Оборони Краєвої дозволило організувати т. зв. запасну сотню (ми назвали її Кошем) з обмеженим харчовим станом до 250 новобранців. Інша справа, що в Коші, всупереч усім заборонам, усе було 4 до 5 разів більше новобранців у запасі, як було дозволено, для поповнення втрат на фронті.

(Дальше буде).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

„ПЕРЕМОГА МОСКВИ“.

Париж, 12. травня. — Перші газетні вістки і коментарі в справі американсько-советської війни нот, що надійшли з країн за залізною заслоною, представляють справу, як „велику перемогу“ Москви. При цьому не скривається, що це є „першим променем надії“ на відвернення нової воєнної загрози.

БРИТАНЦІ ЗАДЕРЖАЛИ 48 ЖИДІВСЬКИХ КОРАБЛІВ.

Лондон, 13. травня. — В. Дж. Едвардс, цивільний лорд Адміраліції, повідомив вчора в парламенті, що від закінчення війни в 1945 році британська флота задержала всіх 48 кораблів з нелегальними жидівськими емігрантами до Палестини.

УВАГА! — НЬО ЙОРК, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! — СТАРАННЯМ ШКІЛЬНОГО КОМІТЕТУ при Укр. Прав. Автокефальній Церкві, 334 Схід 14, вул. в Нью Йорку — влаштується

СВЯТО МАТЕРИ В НЕДІЛЮ, 16. ТРАВНЯ (MAY 16, 1948) В САЛІ ГРОМАДИ.

З НАСТУПНОЮ ПРОГРАМОЮ:

а) Промова недавню прибуваючого зі скитальщини П. Слободина І. Івана, на тему: „Служіння Української Матері на Віллий Землі Вашингтона“. б) Виступ дітей Рідної Школи, декламує, спів і танці. Сольові пісні: Лесі Кушів і Софії Марко. в) Сольові на скрипці п-ні Стефанії Петляк. г) Поему в честь Матері виголосить пн. Анна Мішел. — При фортеп'яні п-ні Лідія Осінчук. Після вичерпання програми відбудуться ТАНЦІ І ТОВ. ЗАБАВА. Початок точно в год. 5-тій половині — Вступ 65 ц. Ввесь дохід призначений в користь Рідної Школи. Запрошуємо все укр. громадянство до ласкавої й численної участі. За повне задоволення ручити Шкільний Комітет.

УВАГА! — БАЙОН І ОКОЛИЦІ! — УВАГА! СТАРАННЯМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ — відбудуться:

20-ЛІТНІ РОКОВИНИ В СУБОТУ, 29. ТРАВНЯ (MAY 29, 1948)

В годині 7:30 вечером буде СПІЛЬНА ВЕЧЕРЯ в по вечері БАЛЬ до пізної ночі. На бали буде пригравати музика Йосифа Сінгура. Вступ на вечерю \$3.00, а лиш на бал 65 ц. Шановні українці й українки міста Байону, старші і молоді, просимо вас неминувти цієї нагоди. Приходьте усі! Комітет докладає своїх старань, щоби те свято випало дуже а дуже добре. Тих, котрі отримали тікети, просимо нас повідомити писемно не пізніше як 20. травня (мая). За добру забаву ручити — Комітет.

УВАГА! — НОВІ ІМІГРАНТИ! — УВАГА! Отримувати всіх нових іммігрантів, які мешкають у Філадельфії і околиці, що

В НЕДІЛЮ, 16. ТРАВНЯ (MAY 15, 1948) в годині 3-тій половині відбудуться

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОПОМОЧІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІГРАЦІЇ ВІДДІЛУ В ФІЛАДЕЛФІЇ

В ДОМІВЦІ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ, ПРИ 866 Н. 7-ма ВУЛ. Просимо не лише членів організації, але рівнож усіх інших іммігрантів, які недавно приїхали до Філадельфії і ще не мали змоги вписатися до нашої організації, обов'язково прийти на збори. ЗА УПРАВУ: Мих. Малай, секр.: П. Іваш, скарб.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВІДДІЛ НАУК. ТОВА ІМ. ШЕВЧЕНКА НЬО ЙОРК

У Весняній Серії Викладів Наукового Товариства ім. Шевченка в Нью Йорку відбудеться черговий виклад проф. В. Шугаєвського, бувшого співробітника Історичного Музею в Києві в суботу, 15. травня (MAY 15, 1948), на тему: Нищення Українських Культурних Пам'яток в часі Війни. Початок год. 8. ввечір.

УВАГА! ЗМІНА САЛІ! Цей виклад відбудеться в салі Академії св. Юра при 712 Іст 9-ти вулиці. Іхати босом 13. що їде на схід через 8-ду та 10-ту вулиці до Івоні С. — Приходьте масово на цей цікавий виклад українського мислителя, що 25 літ перебував в Україні під владою Советів. Почуйте правдиві вістки з советської України від наукового сніда.

КІЛЬКИ ЧЕРЕЗ ДВА ТИЖНІ! ВІД 12-го ТРАВНЯ ДО 26-го ВКЛЮЧНО.
Фірма Стасюка продає кеновані шинки (Canned Hams) по ціні:

П. Стасюк
124
Перша Евения Нью-Йорк.3.
(між вулицями 7.а 8.а)

Марки:

SWIFT PREMIUM
ARMOUR STAR
MORRELL PRIDE
CUDAHY
HYGRADE
DECKER

AMPOL

MERKEL

AGAR

MILLER & HEART

TRUNZ

FARMER BOY

FAMILY BRAND

82 фунт

Pressed Ham

8 фунтова пушка

63¢

фунт

Luncheon Meat

6 фунтова пушка

45¢

фунт

Тільки 2. тижні! Від 12. травня до 26. включно.

Скляп отворений кожного дня до години 6. ввечір — Точно.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Концерт Українського Національного Хору м. Нью Йорку в Тавн Гол.

Про Український Національний Хор, його виступ і діяльність під проводом проф. Ю. Кириченка, уже доводилось писати в літі минулого року за місяць перед тим, як він мав розпочати в осени свій далішню працю згідно з наміченою програмою щодо підготовки цього хору до концерту в Тавн Гол, що відбудеться в суботу, 22. травня ц.р.

Перший період культурно-мистецької діяльності Українського Національного Хору вже минув і тепер залишається лише два тижні, коли до української народної пісні залучає у стінах історичного Тавн Гол, де під час сезону, рік за роком, що тижня й що дня виступають найкращі музичні сили, світової слави талановиті артисти-співачі й співаки, визначні виконавці сольних і хорових продукцій та взагалі музично-співочої творчості у всіх її формах і проявах.

Тавн Гол м. Нью Йорку є не тільки американським, але й міжнародним форумом-трибуною, звідки розноситься в як найкращій мистецькій виконавчій класична музика й спів найкращих у світі авторів-творців і композиторів.

Для культурного світу Карнегі Гол та Тавн Гол є огнищем музично-мистецької слави й пропаганди в якнайкращій розумінні цього слова.

Ось такою мистецькою пропагандою для усіх українців м. Нью Йорку й поза ним буде концертний виступ в Тавн Гол Українського Національного Хору під диригентурою проф. Ю. Кириченка.

Коли ми прагнемо заманіфестувати перед культурними американцями культурно-національну окремішність нашого народу, коли хочемо показати їм красу української народної пісні, — то в таких разі ми самі повинні дати приклад і громадно прибути на концерт, щоб чужинці-американці не запитували себе: Де ж ті українці й скільки їх в Нью Йорку, що не могли заповнити місць в Тавн Гол? Був би дійсно сором і компроміт для нас усіх, як би концертна зала не була заповнена людьми, своїми й чужими.

Нема ніякої причини, чому свідомі українці м. Нью Йорку й околиць не мали би прибути у великій кількості на такий концерт української пісні, як оце уряджує Український Національний Хор м. Нью Йорку в суботу 22. травня.

Одним із основних завдань цього Хору, який є незалежною національною мистецькою організацією, започаткованою в осени 1946, є плекати й ширити нашу рідну й чарівну пісню не тільки серед самих українців, але й між культурними американцями, щоб в такий спосіб дати їм нагоду пізнати духову творчість українського народу, а теж тим самим, здобувати симпатії для визвольних його змагань.

Українська народна пісня є одним з найкращих і найбільш успішних засобів пізнання нашого многострадального народу, його історичної мисливщини, його культурно-духовних цінностей, як рівно ж його нестерпної туги-бажання жити по своїй волі на своїй землі. Концертна подорож колишньої державної й славновісної Української Республіканської Канцелії під проводом її славного диригента, проф. О. Кошиця, є яскравим показником та незалежним доказом, що українська пісня справді була й надалі буде найкращим засобом української пропаганди. Тому, коли говоримо про цей концерт Українського Національного Хору, то пам'ятаймо, що є нашим моральним обов'язком не тільки самим громадно прийти, його підтримати, але й запросити й притягнути, по можливості, як найбільше американців не-українців. Чим більше нас приїде на цей концерт української пісні, тим більше виявимо себе культурними, свідомими та національно-солідарними (а це є велика річ!). Пісня, як духовна творчість нашого народу, є для всіх українців. Вона не є для тої чи іншої партії, не тільки для греко-католиків, православних чи протестантів, а є для цілого українського суспільства. Чим більше американців притягнуть наші люди на цей концерт, тим більше їм ми покажемо свою національну солідарність та спричиняться до придбання нових ширших приятелів і друзів, прихильників української справи. Чим більше буде присутніх на концерті, тим більше буде морального задоволення, як для диригента, так для самих співаків, які витрачають свій час і енергію, щоб чудову пісню нашого народу належно, по мистецьки, виконати та гідно її зарекомендувати перед своїми і чужими. Чим більше цього успіху, тим більше віри в самих себе, в свої сили й здібності набудують виконавці-співачі хору, тим більше їх серця наповняться радісним задоволенням та палким побажанням і надалі безкорисно працювати

для справи плекання й ширення української пісні на вільній землі Вашингтона.

То ж, приходьте люди добрі на великий концерт Українського Національного Хору, що відбудеться в суботу, 22. травня, в Тавн Гол, під диригентурою проф. Ю. Кириченка.

Покажимо, що вміємо пошанувати свої національні скарби, святощі й традиції. Покажимо, що без огляду на всі можливі розходження й різниці, українська пісня нас єднає, а не розбиває, бадьорить і консолідує, а не розпорошує.

Квитки (тикети) наперед можна набути в: Box Office Town Hall, 113 West 43rd St., "Nash Bazaar", 151 Ave. A., Art Mode, 181 Second Ave., P. Stasiuk, 124 1st Ave., The Ukrainian Cooperative, 76 E. 7th St., Kirichenko Music Studio, 60 St. Mark's Place, New York City.

Лев Безручко.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

З ювілею на скитальцях.

Дня 1. лютого родина і приятелі влаштували несподіванку громадянам Іванові й Розалії Денегі з нагоди їхнього 25-літнього подружжя. Під час вечері склали присутні шановним ювілятам побажання, а по відспіванні многолітств згадали слово п. Василя Волянського молод. і порівняли наше життя в Америці з долею наших братів на скитальцях та попросили гостей зложити жертву на поміч скитальцям. Підписаний і п. Волянський пішли за збіркою, котра принесла \$58.75.

Жертви зложили: І. і Р. Денегі \$5; Д. Шмагала \$2; по \$1: М. Левинський, В. Мельничин, Фредрік, Клерк, П. Волянський, П. Бучинський, Йорк, М. Яворський, К. Веркйовський, Мадей, В. Волянський, мол., А. Самлей, Мартиняк, А. Бревка, Е. Бревка, Т. Попа, Мельничин, Плек, Білеський, Галнер, М. Гейбел, А. Барбер, В. Репушинський, Г. Кальницький, І. Кухта, М. Шегда, П. Павлооска, С. Палівода, Гендрік, І. Ліска, М. Пискливець, М. Колодій, І. Волошин, С. Вітуш, Н. Олександр, Д. Воробель, Ф. Карст, Волянська, І. Малинич, Матієв, Т. Матієв, М. Капраль, М. Петришин, М. Филиппів, І. Попович, Г. Брикайло.

Гроші передано до Українських Злучених Організацій міста Клівленда для висилки до З'їзду Комітет в Філадельфії. М. Левинський.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 3. травня 1948 року померла в 52 році жінка КАТЕРИНА МИХАЛЕНКО. Покійна вступила до Союзу в 1938 р. Походила з села Білоголов, пов. Зборів, Зах. України. Поширила в смутку мужа Михайла, одного сина, три дочки, два зяті і два внуки. Похорон відбувся 7. травня з погребового заведення на цвинтарі "Grand Lawn". В. І. П. Б. Бартош, секр.

ЗБОРИ ВІДПІЛИ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського від 375. повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. травня, в годині 1. після полудня, в У. Н. Домі, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на час. — За уряд: Г. Дорожовський, предс.; В. Василук, секр.; П. Івац, секр. 818 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

ПОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подальська Січ, від 8. повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 16. травня, в год. 2. по пол., в галі Укр. Клубу, 13 Вашингтон ул. Приймаємо нових членів без вступного. — За уряд: Н. Мазур, предс.; В. Мандзія, секр.

НЬО ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від 69. відбудуться в суботу, 15. травня, в 8. год. ввечір в церковній галі св. Юра, 28 1st St. Просимо всіх членів прийти на збори і розібрати тікети на бал. — М. Ликтер, секр.

СТЕРІЛІТОН, Н. Й. — Збори Бр. св. Арх. Михайла від 211. відбудуться в суботу, 15. травня, Просимо всіх членів прийти на 8. год., бо по зборах будемо мати гостей-скитальців і дещо нам розкажуть про рідний край. На збори можуть прийти і не-члени. — За уряд: Г. Райнгард, предс.; Р. Федірка, кас.; В. Белей, секр.

МАГАНОВ СІТІ, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від 305. повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. травня, в годині 11:30, зараз по Ст. Божій, в церковній галі. Просимо всіх членів прийти на означений час і вирішити свої загалюженні. Будуть важні справи до загалюження. Просимо привести нових членів. — За уряд: Н. Максимчук, предс.; М. Тиханевич, кас.; М. Гентош, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Юзафа, від 217. дає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. травня, в годині 2. по полудні точно, в галі пархіяльній, 103 Гудсон ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є дуже важні справи до вирішення. — За уряд: П. Паснак, предс.; Т. Шурго, кас.; А. Іваніс, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Дмитрія, від 288. відбудуться в неділю, 16. травня, в годині 2:30, в галі пархіяльній, 235 Карбон ул. Уряд просить членів явитися на збори, бо є важні справи до загалюження. — За уряд: М. Брус, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. ім. А. Бончевського, від 10. повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 16-го травня, зараз по Ст. Божій, в галі пархіяльній. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо дуже важні справи до загалюження. — За уряд: Г. Рубас, предс.; В. Гайва, секр.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

СПАДКОЄМЦІВ, або інформації про них, Григорія Феденського (Harry Fedensky), що був кушніром у 1924 р. в Нью Йорку. Або Станіслава Соколовського (Stanley Sokolosky), приятеля Григорія. Писати: T. W. ROTH, 11 W. 42nd St., New York City.

ПОТІРБИНО чоловіка до праці у нашій фірмі, досвід не потрібний. Lackawanna Linen Supply, 35 High Street, Newark, New Jersey.

НА ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКА МАШИНА ДО ПИСАННЯ

найновішого виробу. Пишіть по інформації: SURMA, 11 East 7th St., New York 3, N. Y.

ПОШУКУВАННЯ

МАРІЮ ВАСИЛИК з Короня, пов. Бучач, яка має жити в околиці Філадельфії, пошукує ДМИТРО ХАМАЛІК. Відомості: MYKOLA DZIADYCH, 355 Communipaw Avenue, Jersey City, N. J.

Пошукую своїй жінці АННІ ПІШО і її сина ІВАНА ЛАСКЕВИЧ по першій мужу, роджена на Буховині, пов. Снятин. В 1928 році вона жила в Гейнкок Пл., Кембрідж, Масс. Має записатися в околиці Бостона або в місті Нью Йорку. Знає про неї, прошу повідомити мене. HARRY PISHO, c/o ERINGER, 195 Broome St., New York 2, N. Y.

НАПРАВА ПЕЧЕЙ

ВСІ ЧАСТИ ДО НАПРАВИ ПЕЧЕЙ

Мирш

Робітня АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА Декоратор ЦЕРКОВ І ТЕАТРІВ. Малює церкви, образи і сценерії театральні. Буде ІКОНОСТАСИ І ВІСТАРИ Myrosh 3737 — 87th STREET JACKSON HEIGHTS, L. I., N. Y. Telephone: Illinois 8-8904

УКРАЇНІАН SELF-EDUCATOR BY HONORE EWACH, B.A. PAGES 91—PRICE \$1.00 AT "BOBODA" BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НОВА КНИЖКА! „БЕЗХАТНИЙ” Написав — О. ЛУГОВИЙ. Повість з життя українців у Канаді в двох частинах. Нагороджена на Літерат. Конкурсі Укр. Народ. Союзу, За. Держави в 1945 році. 800 СТОРІН ДРУКУ. ЦІНА \$2.00. Замовлення слати до: Svoboda, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

НОВІ КНИЖКИ З ЕВРОПИ

І. Мазепа: Підстави нашого відродження. Ціна — \$1.20
О. Данський: Хочу Жити! Образки з німецьких концетраційних таборів, ілюстрована — 1.25
Іван Багрянний: Тигролови, роман, том 1 і 2. — 2.00
Б. Романенчук: Українське письменство (міміографія) — .50
Дмитро Чуб: Шевченко в житті — .50
Докія Гуменна: Куркульська віля, збірка новел — .25

ДІТОЧІ

Евген Яворівський: Казка дітям невелика про курчатко й про шуліку, ілюстрована — .25
Н. Забіла: Пригода з Автобусом (ілюстр.) — .30
Лев Яцкевич: Паровий верблюд, ілюстр. Е. Козака — .30

Замовлення враз з гроши слати на адресу: "SVOBODA" P. O. BOX 346 (61-83 GRAND ST.) JERSEY CITY 3, N. J.

Headquarters for Religious Articles

Established 1909 Sophia Olshanska HUNDREDS OF SATISFIED CUSTOMERS

Made to Order Vestments — Banners (Choruhvy) — Flags, Placchins, Chalice, Vigil Lamps, Icons for the Ikonoostas, Altar Crosses, Hand Crosses, Processional Crosses, Pectoral Crosses for the Reverend Fathers; also crosses for women and lapel crosses for men — three barred, 10 karat and 14 karat. Also other religious articles. Work expertly done at moderate prices. Write and order through your pastor.

S. Olshanska 131 RIVERSIDE DRIVE, cor. 85th St., NEW YORK 24, N. Y. Phone — ENdicott 2-1618

ГРОШІ НА УКРАЇНУ ТА ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВАТА ШИФКАРТИ - ПОДОРОЖНІ ДОКУМЕНТИ

Продажа різних бізнесів, домів, фарм, та різного роду аскурацій. WESSON & BARTKIW Steamship Agency. AIR PLANE TICKETS TO ALL PARTS OF THE WORLD

ПЕТРО БАРТКІВ REAL ESTATE & INSURANCE BROKER, NOTARY PUBLIC 309 East 14th Street, Tel. ALgonquin 4-8254. New York 3, N. Y.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від 305. повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. травня, в годині 11:30, зараз по Ст. Божій, в церковній галі. Просимо всіх членів прийти на означений час і вирішити свої загалюженні. Будуть важні справи до загалюження. Просимо привести нових членів. — За уряд: Н. Максимчук, предс.; М. Тиханевич, кас.; М. Гентош, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Юзафа, від 217. дає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. травня, в годині 2. по полудні точно, в галі пархіяльній, 103 Гудсон ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є дуже важні справи до вирішення. — За уряд: П. Паснак, предс.; Т. Шурго, кас.; А. Іваніс, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Тов. ім. А. Бончевського, від 10. повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 16-го травня, зараз по Ст. Божій, в галі пархіяльній. Просимо всіх членів прийти на збори, бо маємо дуже важні справи до загалюження. — За уряд: Г. Рубас, предс.; В. Гайва, секр.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

СПАДКОЄМЦІВ, або інформації про них, Григорія Феденського (Harry Fedensky), що був кушніром у 1924 р. в Нью Йорку. Або Станіслава Соколовського (Stanley Sokolosky), приятеля Григорія. Писати: T. W. ROTH, 11 W. 42nd St., New York City.

ПОТІРБИНО чоловіка до праці у нашій фірмі, досвід не потрібний. Lackawanna Linen Supply, 35 High Street, Newark, New Jersey.

НА ПРОДАЖ

УКРАЇНСЬКА МАШИНА ДО ПИСАННЯ

найновішого виробу. Пишіть по інформації: SURMA, 11 East 7th St., New York 3, N. Y.

ПОШУКУВАННЯ

МАРІЮ ВАСИЛИК з Короня, пов. Бучач, яка має жити в околиці Філадельфії, пошукує ДМИТРО ХАМАЛІК. Відомості: MYKOLA DZIADYCH, 355 Communipaw Avenue, Jersey City, N. J.

Пошукую своїй жінці АННІ ПІШО і її сина ІВАНА ЛАСКЕВИЧ по першій мужу, роджена на Буховині, пов. Снятин. В 1928 році вона жила в Гейнкок Пл., Кембрідж, Масс. Має записатися в околиці Бостона або в місті Нью Йорку. Знає про неї, прошу повідомити мене. HARRY PISHO, c/o ERINGER, 195 Broome St., New York 2, N. Y.

НАПРАВА ПЕЧЕЙ

ВСІ ЧАСТИ ДО НАПРАВИ ПЕЧЕЙ

Мирш

Робітня АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА Декоратор ЦЕРКОВ І ТЕАТРІВ. Малює церкви, образи і сценерії театральні. Буде ІКОНОСТАСИ І ВІСТАРИ Myrosh 3737 — 87th STREET JACKSON HEIGHTS, L. I., N. Y. Telephone: Illinois 8-8904

БОЛІНІТ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі жовті, болотні ноги, флебіт (запалення жил), напухлі або болотні коліна чи істочки і ревматичні ноги успішно лікуюмо новими європейськими методами без операцій. Лікуємо артритами літків і мотків. Офісові години: в понед. і четвер. від 1. до 8. веч.; вівторки і п'ят. від 1. до 6. веч.; в сер. від 1. до 5. веч.; в суб. від 12. до 4. по пол. В нед. і свята нема уряд. годин.

Dr. L. A. BENLA 320 W. 86 St., New York City

Більше Бродвею. ENdicott 2-9178 СПЕЦІАЛІСТ В БОЛІНІТ.

ВЗОРІ КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ Д.М. С.-І СТЕМПІЛОВА-НИ РІЧНІ. UKRAINIAN BAZAAR 170 E. 4th ST., NEW YORK 3, N. Y.

Comfortably air conditioned

Lytwyn & Lytwyn UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS 601 SPRINGFIELD AVE. NEWARK and IRVINGTON, N. J. Local 5-5555

OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАНЕ ЗАБІГАТО

Завжди ШАДІТЬ дещо з вашого забезпечення. Ми улаштуємо прекрасний ЦІЛІЙ ПОХОРОН за \$150.00 у випадку смутку в родині клієнта!

KAIN MORTUARIES, INC. Найбільший український погребовий зарядчик в Америці

S. KANAI KAIN, Pres. 433 STATE STREET PERTH AMBOY, N. J. Phone PE 4-4646

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК 86 ELIZABETH AVENUE, NEWARK, N. J. Phone BRiglow 3-4763

225 WEST JERSEY STREET ELIZABETH, N. J. Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК заархує погребальні по \$150 and tax included — ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th ST., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ПРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

Branch Office and Chapel: 707 PROSPECT AVENUE (Cor. E. 155 St.) Bronx, N. Y. Tel.: MEIrose 5-6577

Український Національний Хор

Професор ЮРІЙ КИРИЧЕНКО, діригент

ВЛАШТУЄ

КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ В TOWN HALL

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОД. 8:30 ВВЕЧОРИ

В СУБОТУ, дня 22-го ТРАВНЯ (МАЙ) 1948 Р.

Солісти: **МАРТА КИРИЧЕНКО і МИРОН САНДС**

Білет: \$2.40, \$1.80, \$1.20

TOWN HALL Office Box, 113 West 43rd St., New York City — KIRICHENKO MUSIC STUDIO, 60 St. Mark's Place, New York 3, N.Y. New York City — P. STASIUK, 124 — 1st Ave., NYC — THE UKRAINIAN COOPERATIVE, 76 East, 7th St, NYC — ART York City — NASH BAZAAR, 151 Ave. A.